

19. 7. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Narovnání v trestním řádu

Narovnání bylo do trestního řádu včleněno jako druhý případ tzv. odklonu v trestním řízení a to ještě o něco později než podmíněné zastavení trestního stíhání a sice novelou trestního řádu z roku 1995. Zákodárce vtělil oba odklony - tj. podmíněné zastavení trestního stíhání a narovnání do trestního řádu jako jakousi jinou možnost postupu trestního řízení a to vzhledem k postupům tradičním.

Narovnání bylo do trestního řádu včleněno jako druhý případ tzv. odklonu v trestním řízení a to ještě o něco později než podmíněné zastavení trestního stíhání a sice novelou trestního řádu z roku 1995. Zákodárce vtělil oba odklony - tj. podmíněné zastavení trestního stíhání a narovnání do trestního řádu jako jakousi jinou možnost postupu trestního řízení a to vzhledem k postupům tradičním.

Narovnání je upraveno v ustanoveních §§ 309 - 314 trestního řádu. Narovnání je určeno především k řešení případů méně závažné trestné činnosti a to způsobem, jež nevykazuje takový formalismus jako standardní postup. Narovnání je možno vymezit jako zvláštní druh dohody mezi obviněným a poškozeným, která je po splnění dalších podmínek schvalována soudem. V tomto ohledu se narovnání nejvíce odlišuje od podmíněného zastavení trestního stíhání jako druhého případu odklonu, protože zatímco narovnání vyžaduje souhlas poškozeného, u podmíněného zastavení trestního stíhání není souhlas poškozeného potřebný a není tedy podmínkou pro postup podle ustanovení upravujících podmíněné zastavení trestního stíhání. Ze zákona též vyplývá, že narovnání je možno využít pouze v těch případech, kdy existuje poškozený.

Pokud obviněný prohlásí před soudem, že spáchal skutek pro který je stíhán (v této souvislosti je nutno upozornit, že prohlášení obviněného je relevantní pouze pro řízení o schválení narovnání a není možno jej v případě, že soud narovnání neschválí, použít jako důkaz v trestním řízení), uhradí poškozenému škodu způsobenou trestným činem nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou trestným činem a složí na účet soudu peněžní částku určenou konkrétnímu adresátovi k obecně prospěšným účelům a v případě, že takové plnění není zjevně nepřiměřené závažnosti trestného činu, může soud a to se souhlasem obviněného a poškozeného rozhodnout o schválení narovnání.

Jednou z podmínek pro schválení narovnání soudem je skutečnost, že o prohlášení obviněného o spáchání skutku nejsou důvodné pochybnosti a soud považuje vyřízení věci narovnáním za dostačující. Při rozhodování o schválení narovnání musí dle zákona soud přihlídnout k povaze a závažnosti spáchaného činu, též k míře, jakou byl trestným činem dotčen veřejný zájem a k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým poměrům. Stejně jako u podmíněného zastavení trestního stíhání zákon stanoví, že narovnání přichází v úvahu pouze pokud je obviněný stíhán pro trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let. Před rozhodnutím o schválení narovnání soud vždy vyslechne obviněného a poškozeného.

Zákon stanoví pro rozhodnutí o schválení narovnání povinné obsahové náležitosti. Rozhodnutí musí obsahovat popis předmětného skutku, jeho právní posouzení, obsah narovnání zahrnující výši uhrazené škody nebo škody, k jejíž úhradě byly provedeny potřebné úkony, případně způsob jiného odčinění újmy, dále peněžní částku určenou k obecně prospěšným účelům s uvedením jejího příjemce a výrok o zastavení trestního stíhání, pro skutek, ve kterém je spatřován trestný čin, jehož se narovnání týká.

Při určení příjemce peněžní částky k obecně prospěšným účelům je soud návrhem obviněného vázán. Za peněžní částku určenou k obecně prospěšným účelům se považují částky pro obce a jiné právnické osoby se sídlem na území České republiky, které zákon přesně vymezuje v § 312 odst. 1, trestního řádu, jde např. částky pro tyto osoby určené na financování vědy a vzdělání, kultury, školství, na ochranu zvířat atd. Z peněžní částky k obecně prospěšným účelům musí obviněný určit nejméně 50% státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti poskytovanou podle zvláštního zákona. Proti rozhodnutí o schválení narovnání je přípustná stížnost s odkladným účinkem, kterou je oprávněn podat státní zástupce.

Rozhodnutí o narovnání může být vydáno i v přípravném řízení a to soudcem ve veřejném zasedání na základě návrhu státního zástupce. K návrhu státního zástupce připojí dosud shromážděné důkazy a vyjádření obviněného a poškozeného, že souhlasí s takovým postupem. Obviněný může složit peněžní částku určenou k obecně prospěšným účelům až po podání návrhu státního zástupce soudu. Proti zamítavému rozhodnutí soudu je oprávněn podat stížnost jak státní zástupce tak i obviněný a poškozený.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)